

การสร้างงาน สร้างอาชีพให้ผู้กระทำผิด

ภรรคพร เล็กขาว

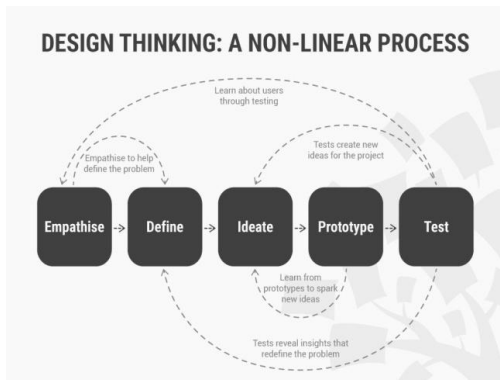
พนักงานคุมประพฤติชำนาญการ

กรมคุมประพฤติ

บทบาทภารกิจหนึ่งของกระทรวงยุติธรรมที่มีความสำคัญในกระบวนการยุติธรรมคือ การพัฒนาพฤตินิสัยของผู้กระทำผิด กล่าวคือ การแก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนความคิดทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้กระทำผิดให้เป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้กลุ่มคนดังกล่าวกลับเป็นคนดีของสังคม และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติสุข แม้ภารกิจดังกล่าวจะเป็นปลายทางของกระบวนการยุติธรรม แต่นับเป็นภารกิจที่มีความท้าทายและมีผลสำคัญต่อความปลอดภัยต่อสังคมในอีกทางหนึ่ง การจะบรรลุเป้าหมายภารกิจในการคืนคนดีสู่สังคมนั้น ไม่เพียงแต่การแก้ไขฟื้นฟู ปรับเปลี่ยนความคิด และพฤติกรรมของผู้กระทำผิดเท่านั้น สภาพแวดล้อมทั้งครอบครัว ชุมชน และสังคม ต้องสนับสนุนและให้โอกาสบุคคลดังกล่าวได้กลับมามีที่ยืนในสังคมได้อีกครั้ง กระบวนการดูแลกลุ่มคนดังกล่าวจึงต้องอาศัยความร่วมมือในทุกระดับ จากทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

จากการวิจัย พบว่า การให้โอกาสผู้กระทำผิดหรือผู้ที่เคยก้าวพลาดได้มีอาชีพสามารถเลี้ยงดูตนเองได้ เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้บุคคลดังกล่าวไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ กระทรวงยุติธรรม จึงให้ความสำคัญในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้ผู้กระทำผิดอย่างต่อเนื่อง หน่วยงานที่มีภารกิจในการพัฒนาพฤตินิสัยได้สนับสนุนและผลักดันให้ผู้กระทำผิดได้มีโอกาสทางด้านอาชีพ อาทิเช่น การฝึกทักษะฝีมือแรงงาน การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน การหาตลาดแรงงาน หาทุนประกอบอาชีพ การจัดตั้งศูนย์ประสานงาน และส่งเสริมการมีงานทำ เป็นต้น หากพิจารณาในเชิงกระบวนการเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จะพบว่า ภารกิจดังกล่าวมีความข้องเกี่ยวกับหลากหลายหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข ท้องถิ่น เป็นต้น รวมถึงต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคเอกชน และชุมชนเป็นสำคัญ

ในการช่วยสนับสนุนให้ผู้กระทำผิด ได้มีงาน มีอาชีพ และสามารถมีที่ยืนในสังคม ได้อย่างยั่งยืน ประเทศสิงคโปร์มีแนวคิด วิธีการที่น่าสนใจที่สามารถนำมาปรับใช้กับการพัฒนาการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับ ผู้กระทำผิด ดังนี้

1. วิธีคิดของประเทศสิงคโปร์ในการ มุ่งสู่การเป็น SMART NATION โดยใช้ กระบวนการคิดเพื่อการพัฒนาที่เรียกว่า Design Thinking : A non – linear process ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการทำความเข้าใจ ในปัญหาอย่างลึกซึ้ง โดยการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ผสานกับการมองในมุมกว้างอย่าง ครอบคลุม (Helicopter view) เพื่อสร้างสรรค์ แนวทางการแก้ไข และนำไปทดสอบและ พัฒนา เพื่อให้ได้แนวทางหรือนวัตกรรมที่ สามารถตอบโจทย์ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ต้องไม่ยอมแพ้หากผลลัพธ์ไม่เป็นไป ตามเป้าหมายที่วางไว้ หากแต่เป็นแนวทาง สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2. ในการผลักดันให้เกิดนวัตกรรม ภาครัฐต้อง "think big, start small, act fast" กล่าวคือ ภาครัฐต้องรับฟังทุกฝ่าย ปรับเปลี่ยนวิธีคิด ให้คิดใหญ่ขึ้น เป็นการมอง ภาพรวมในระดับประเทศ และต้องเริ่มต้นที่ จะดำเนินการในพื้นที่ โดยเริ่มต้นจากจุดใด จุดหนึ่ง และเรียนรู้ร่วมกันไปอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากในการสร้างนวัตกรรมอาจไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์แบบในครั้งเดียว

3. Smart Government ภาครัฐต้อง มีการดำเนินงานประสานความร่วมมือกับ ภาคเอกชน การศึกษา และสังคม โดยต้อง เป็นจุดเชื่อมโยงประสานทุกฝ่ายเข้าหากัน โดยนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ มีการบูรณาการกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ โดยไม่ยึดติดกับภารกิจหรือโครงสร้าง โดยเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลาง โดยบริการ ที่จัดให้กับประชาชนนั้นต้องง่ายต่อความ เข้าใจและใช้ประโยชน์ ใช้ระยะเวลาสั้นที่สุด และเข้าใจความต้องการของประชาชน และไม่ต้องขอข้อมูลเดิม ๆ ซ้ำ ๆ จากประชาชน รวมถึงสามารถเข้าถึงได้ในหลากหลาย ช่องทาง โดยประเทศสิงคโปร์มีการพัฒนา mobile application เพื่อใช้ในการตอบ โจทย์ความต้องการของประชาชน การแก้ปัญหา และการพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น ONESERVICE MyTransport เป็นต้น

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา

การพัฒนา Application เพื่อให้การบริการภาครัฐที่ส่งถึงประชาชนพัฒนาขึ้น และสามารถสร้างรูปแบบและระบบที่ยั่งยืนได้ เมื่อรัฐคือ หน่วยงานหนึ่งเดียวสำหรับมุมมองของประชาชน (one government) เทคโนโลยี จึงเป็นสิ่งที่สามารถตอบโจทย์ความต้องการและความท้าทายดังกล่าวได้ โดยการพัฒนา Application สำหรับการสร้างงานสร้างอาชีพโดยเฉพาะ ซึ่ง application ดังกล่าว ควรมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

มีการเชื่อมโยง (Connectivity) สามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิด ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการศึกษา ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้าหากัน โดยใน application ดังกล่าวต้องมีการจัดกลุ่มข้อมูลหรือการบริการตามความต้องการของผู้รับบริการเป็นหลัก เช่น การทดสอบความถนัดและความพร้อม การฝึกอาชีพ แหล่งทุนประกอบอาชีพ การสนับสนุนเงินทุน แหล่งงาน ตลาด เป็นต้น โดยในส่วนหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ ต้องมีการบูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน โดยยึดเป้าหมายเป็นสำคัญ

สามารถใช้กับระบบปฏิบัติการทุกระบบ

สามารถเข้าใจ และใช้งานได้ง่าย ไม่ซับซ้อน

สามารถให้ข้อเสนอแนะ (Feedback) เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ส่งเสริมภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

นำมาตรการลดหย่อนด้านภาษีมาใช้ในการจูงใจภาคธุรกิจ เช่น บริษัท หรือห้างร้านต่าง ๆ โดยสถานประกอบการที่รับผู้กระทำความผิดเข้าทำงานจะได้รับมาตรการพิเศษด้านภาษี และส่งเสริมให้การช่วยเหลือผู้กระทำความผิดในการมีงานทำ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกอาชีพให้ หรือการรับเข้าทำงาน เป็น CSR อย่างหนึ่งของบริษัท

สนับสนุนให้ประชาชนช่วยเหลือด้านเงินทุนสำหรับผู้กระทำความผิด โดยสามารถนำมาลดหย่อนภาษีได้

รับการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของผู้กระทำความผิด โดยการรับบริจาคจากภาษี

ภาครัฐมีการเสริมสร้างแรงจูงใจในทางบวกให้กับเอกชน หน่วยงาน หรือชุมชนที่สนับสนุนผู้กระทำความผิดในการมีงานทำ โดยการให้โล่ประกาศเกียรติคุณ การเป็นองค์กรต้นแบบเพื่อสังคม เป็นต้น

สื่อประชาสัมพันธ์

ควรมีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นให้ประชาชนคนทั่วไป ได้เข้าใจผู้กระทำผิดและให้โอกาสผู้กระทำผิดได้อยู่ร่วมในสังคม

ประชาสัมพันธ์ช่องทางในการให้ความช่วยเหลือผู้กระทำผิดให้มีอาชีพ

สร้าง brand การส่งเสริมอาชีพให้ผู้กระทำผิดให้ชัดเจน จดจำได้ง่าย

สร้างช่องทางการติดต่อเพื่อมีส่วนร่วม/รับบริการช่วยเหลือผู้กระทำผิดด้านอาชีพ

บริการผ่านทางเว็บไซต์ (e-service)

บริการโดยติดต่อหน่วยงานภาครัฐ ท้องถิ่น และชุมชน

บริการข้อมูลทางโทรศัพท์

การสร้างความมั่นใจให้กับนายจ้าง
ผู้ประกอบการ หรือชุมชน บุคคลหรือหน่วยงานที่รับผู้กระทำผิดเข้าทำงาน อาจเกิดความไม่มั่นใจในผู้กระทำผิด และเพื่อเป็นการลดความกังวลและเพิ่มความมั่นใจ ต้องมีการประเมินพฤติกรรมและให้ข้อมูลกับนายจ้าง และควรต้องมีการติดตาม ดูแลเมื่อกลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้าทำงานในสถานที่ทำงาน เพื่อเป็นกำลังใจสนับสนุนการทำงานให้ผู้กระทำผิด และยังเป็นการสร้างความมั่นใจกับนายจ้างว่าภาครัฐยังคงคอยดูแลกลุ่มคนดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยการติดตาม

อาจดำเนินการโดยอาสาสมัครคุมประพฤติ ผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานรัฐในพื้นที่

ติดตามประเมินผลโครงการ ในการดำเนินงานดังกล่าวควรต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจน ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ประเมินผลความสำเร็จทุกปี และนำผลการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่ได้รับจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมาใช้ในการทบทวน ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

การนำร่องเพื่อการพัฒนา กลุ่มเป้าหมายที่ควรพิจารณาเพื่อสร้างรูปแบบการดำเนินงานสร้างงานสร้างอาชีพในช่วงเริ่มต้น คือ ผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและผู้หญิง ที่ไม่ได้กระทำความผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือความผิดอาญาร้ายแรง เนื่องด้วยทัศนคติของสังคมที่มีต่อกลุ่มคนดังกล่าว อาจเป็นการง่ายในการที่ผู้ประกอบการ ภาคเอกชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องจะให้ความร่วมมือและให้โอกาสในด้านการศึกษาและอาชีพ

ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

การสร้างงานสร้างอาชีพให้กับผู้กระทำผิด จะสำเร็จได้จำเป็นต้องมีการบังคับใช้กฎหมาย และการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น และทัศนคติของสังคมต่อผู้กระทำผิด และหากได้รับความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจ

จากทุกภาคส่วน ผ่านมุมมอง ทัศนคติ ในทางบวกต่อผู้กระทำผิดด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจและเท่าเทียมกัน จะนำไปสู่การ ช่วยเหลือ และหยิบยื่นโอกาสให้ผู้กระทำผิด สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้ นอกจากนี้ ภาครัฐ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่หลักในการช่วยเหลือ ดูแลผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จะต้องสนับสนุน ในทางนโยบายเพื่อให้เกิดการบูรณาการ ร่วมกันอย่างจริงจังเสมือนเป็นหน่วยงาน เดียวกัน (one government) ยึดประโยชน์ ของประชาชนและประเทศชาติเป็นสำคัญ

การขยายผลต่อยอด

รูปแบบแนวทางในการพัฒนาการ สร้างงานสร้างอาชีพ สามารถขยาย กลุ่มเป้าหมายไปยังกลุ่มผู้ด้อยโอกาส หรือ กลุ่มบุคคลที่ควรได้รับการช่วยเหลือพิเศษ กลุ่มอื่นในสังคม เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จากการได้รับโอกาส การช่วยเหลือส่งเสริม ให้มีอาชีพ และรายได้ จนสามารถเลี้ยงดู ตนเองได้ อันเป็นการสร้างสรรค์สังคมไทยให้ เข้มแข็งมั่นคงและน่าอยู่

บทสรุป

ในการพัฒนาการสร้างงานสร้างอาชีพ ให้กับผู้กระทำผิด สามารถนำความรู้ และ แนวคิดที่ได้รับจากการอบรม ณ ประเทศ สิงคโปร์มาใช้ โดยเฉพาะวิถีคิด และ แนวทางการดำเนินงานในการเป็น SMART NATION ที่ต้องมีการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ

สร้างสรรค์การดำเนินงาน มีมุมมองที่ เปิดกว้าง และใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ เพื่อตอบสนองความต้องการได้อย่างเข้าใจ และมีประสิทธิภาพสูงสุด ในการสร้างงาน สร้างอาชีพให้ผู้กระทำผิด แม้จะเป็นโจทย์ที่มีความท้าทาย และมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องใน หลากหลายมิติ หากแต่ภาครัฐมีมุมมองต่อ ปัญหาอย่างเข้าใจและรอบด้าน บูรณาการ ทำงานกันเป็นหนึ่งเดียว สร้างสรรค์วิธีการ ดำเนินงานและพัฒนานวัตกรรมอย่าง ต่อเนื่อง รวมถึงประสานร่วมกับภาคส่วนที่ เกี่ยวข้องในการร่วมขับเคลื่อน แก้ปัญหา อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้สามารถคืนคนดี สู่สังคมได้อย่างยั่งยืน